І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
'Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 144. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1966 No. 144. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 5-го серпня 1966

В АМЕРИЦІ

В ЖОВТНІ МАЮТЬ ПОКЛИКАТИ до військової служби 46,200 рекрутів, що буде найбільшим місячним числом від часів війни в Кореї. Також у вересні збільшено число рекрутів із заплянованих 31,300 до 37,300. Це сталося тому, що зменшилося число добровольців до служби в армії. Одночасно повідомляють, що Палатна Комісія Збройних Сил відклала переслухання в справі зміни системи обов'язкової служби в збройних силах аж до найближчого року. Голова цієї Комісії конґресмен демократ із Південної Кароліни Мендель Ріверс заявив, що він чекає на рекомендації Крайової Дорадчої Комісії, яку займенував президент Джансон. Ріверс заявив, що треба б змінити теперішню систему покликування до військової служби, бо вона незадовільно працює.

ВІДКЛАДАЮТЬ ЗУСТРІЧ МІНІСТРІВ держав Латинської Америки, яка мала відбутися 29-го серпня в столиці Арґентини Буенос Айресі. Ця конференція міністрів закордонних справ не може відбутися в Арґентині, бо деякі держави, як Венесуеля, не визнають теперішнього арґентинського уряду, який складається з військовиків. Комісія при Організації Американських Держав має вирішити, де і коли зможе відбутися заплянована конференція міністрів закордонних справ, яка має зайнятися зміною статуту ОАД. Можливо, що конференція міністрів закордонних справ відбудеться одночасно з конференцією на вершинах, в якій візьмуть участь президенти всіх латинських держав і Америки.

ГРУПА 39-ох ОСІБ, АСТРОНАВТІВ, геологів, та інших науковців із Космічного Центру у Гюзтоні в Тексасі виїжджає на один тиждень до Аляски, щоб переводити геологічний вишкіл, який буде потрібний астронавтам, коли вони перед 1970-им роком дістануться на Місяць, де поверхня тієї плянети трохи подібна до поверхні землі на Алясці. Подібну прогульку до Аляски робили астронавти в липні 1965-го року.

СПЕЦІЯЛІСТИ БАЧАТЬ НЕЯСНІСТЬ ЗАКОНІВ у відношенні до божевільних у зв'язку із вбивством божевільним Вітменом, який в Остіні вбив 14 осіб і десятки поранив. Вбивник заявив був ще в березні, що хотів би вилізти на вежу і стріляти людей. Але згідно з законом заяви про задумані злочини належать до того, щоб ними займалися лікарі і шпиталі, а не поліція і тюрми. Умово хворі найчастіше говорять не те, що думають зробити, і тому психіятр не може їх заяв брати поважно. Умово хворі фантазують, коли б був певний доказ, що їхні погрози не є фантазією, тоді ними мав би зайнятися лікар умових недуг. Недужі, які заявляють, що себе вб'ють, звичайно цього не роблять. Лікар міг би поінформувати рідню пацієнта, який говорить про самовбивство або про плян вбива-

ПОМЕР НА УДАР СЕРЦЯ НІКАРАҐВАНСЬКИЙ президент Рене Шік Ґутієррес в 56-му році життя. Він був найрішучішим противником кубанського диктатора Фіделя Кастра. Він був вибраний на президента в лютому 1963-го року, і його каденція кінчалась 30-го квітня 1967-го року. Конґрес вибрав на його місце одного з трьох віце-президентів 66-річного д-ра Льоренца Геррера, який займатиме становище президента до 30-го квітня 1967. Д-р Шік пропонував Нікараґву на базу для інвазії на Кубу, щоб скинути режим Кастра. Президент Джансон вислав вислови співчуття вдові по покійному президенті, заявивши, що Західня Півкуля відчуватиме брак д-ра Шіка. В червні ц.р. він відвідав був президента Джансона у Вашинґтоні

У СВІТІ

НОВИЙ ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ УРЯД ПОСТАНОВИВ ОДНОГОЛОСНО НА ПЕРШОМУ ЗАСІДАННІ закінчити „холодну війну" з Маляйзією. Міністер інформації Бурганудділ Моґгамед Дія повідомив, що трирічний конфлікт буде закінчений вже перед 17 серпня. Міністер закордонних справ Адам Малік заявив, що на цьому засіданні не виявились ніякі різниці поглядів між Сукарном і новим 27-членним урядом. До Джаварти прибуде у п'ятницю малязійська делеґація в числі п'яти осіб, щоб формально випрацювати і підписати договір.

ГРЕЦІЯ ВИДАЛИЛА З КРАЇНИ ДВОХ ТУРЕЦЬКИХ ГРОМАДЯН які жили постійно у Греції, у відповідь на видалення двох греків із Істамбулу. В додатку грецька влада повідомила інших турків, що їм не продовжить дозволів на замешкання. Грецькі кола вияснюють, що із 12 тисяч греків, які жили від давніх часів на території Туреччини, половина мусіла покинути Туреччину під пресією турецької влади. Ведуться також розмови про долю 600 тисяч греків і 120 тисяч турків на терені Кіпру.

ЕСПАНІЯ, ЩО ПОЧАЛА НАНОВО РОЗМОВИ З БРИТАНІЄЮ ПРО ГІБРАЛЬТАР, заборонила всі полети британських джетів над Еспанією. Про це прийшло офіційне повідомлення до британської амбасади в Мадриді. У ноті не згадується ні словом Гібральтар. Еспанія вимагає Гібральтару. Британці хочуть дозволити еспанцям користуватись із летовища в Гібральтарі та не бажають покинути його.

КОМУНІСТИ ТЕРОРИЗУЮТЬ ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ОСТРІВ БАЛІ на схід від Яви. Як подають урядові звідомлення, комуністи кидають гранати на урядові будинки, підпалюють їх, як також вивішують протидержавні транспаренти. Командант цього острова видав заклик до населення, щоби воно поборювало підривні дії комуністів.

РАДІО, ЩО ЙОГО КОНТРОЛЮЄ ПАТЕТ ЛЯОС подало передачу, в якій виступив полонений американський летун, що представив себе як капітан Дейвід Люїс Грдлічка. Полонений американець заявив, що його літак був збитий над Ляосом. Він каявся „за свої провини проти Ляосу" і критикував ЗДА за їхню політику в Ляосі. У передачі Грдлічка просив про звільнення з полону, щоби він міг повернутись до своєї рідні.

ШІСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНСЬКИХ ЕСКАДРОНІВ залишить Францію в жовтні. Всі ці літаки будуть переслані на територію Англії. Американські ескадрони у Франції становлять частину летунської залоги НАТО і їх відкликання з території Франції згідне з вимогою французького президента де Голля, щоби усі чужонаціональні військові з'єднання на території Франції підпорядковувались французькому командуванні або покинули Францію.

В МОЗАМБІКУ ВЕДУТЬСЯ БОЇ МІЖ ПОРТУГАЛЬСЬКИМИ відділами і повстанцями. Повстанці переходять на територію Мозамбіку з сусідньої Танзанії. Повстанці заатакували армійський табір недалеко від Танзанії.

„БУЕНАС, СЕНЬЙОР ПРЕЗИДЕНТЕ!"

„Доброго здоров'я, пане президенте!" вітається президент ЗДА Линдон Б. Джансон з президентом Венесуелі Раулем Леоні (зліва) під час першої розмови телефонічним каблем, що його прокладено від портового міста Майкетія буля Каракасу у Венесуелі до Маямі на Флориді.

Сенат схвалив компромісовий проєкт в справі припинення страйку авіяційних механіків

Вашинґтон. — 4-го серпня Сенат більшістю 54-ох до 33-ох голосів прийняв компромісовий двопартійний проєкт, щоб припинити страйк Міжнародного Товариства Авіяційних Механіків, який триває вже чотири тижні, і який припинив пасажирський рух на п'ятьох летунських лініях: Істерн, Нешенел, Нортвест, Транс Ворлд і Юнайтед. Згідно з тим проєктом, який має ще схвалити Палата Репрезентантів, Конґрес має видати наказ механікам вернутися до праці на період 30-ох днів. Коли б під час цього періоду не прийшло до підписання нового контракту про працю, тоді Президент матиме повновласть наказати механікам працювати впродовж дальших 150 днів, коли б до того реченця не було порозуміння. Страйкують 35,000 авіяційних механіків, які відкинули договір, що їх провід прийняв був після особистої інтервенції през. Джансона. В політичних колах виринає сумнів, чи Палата Репрезентантів погодиться схвалити той проєкт, який схвалив Сенат.

Білий Дім проти збільшення цін на сталь

Вашинґтон. — Представник Білого Дому висловив занепокоєння внаслідок того, що численні сталеві корпорації повідомили про збільшення цін на деякі сталеві продукти, яке має обов'язувати від середи 10-го серпня. Це збільшення назвав представник Уряду інфляційним і невідповідальним. Але покищо немає жадної акції в цій справі збоку Уряду. В імені Уряду склав заяву в цій справі голова Економічних Дорадників Президента — Ґарднер Еклі після наради з президентом Джансоном. Він нарікав на те, що чотири великі сталеві корпорації, в тому і Сталева Корпорація ЗДА, збільшили ціну на сталеві продукти, хоч він просив телефонічно, щоб цього не робили. Еклі сказав, що тепер не час на те, щоб збільшувати ціну на сталь, і що провідники сталевої продукції не можуть гордитися своїм рішенням. Та ця перестоpora урядового представника не мала впливу на дальші рішення сталевих компаній, і вже після заяви Еклі Сталева Корпорація Бетлегем повідомила про збільшення цін на сталеві продукти, а після того це зробили сталеві фірми Ріпаблік і Кайзерс. 4-го серпня ще тільки одна більша Сталева Корпорація Вілінґ не рішилася була, чи збільшувати ціну, а 9 інших корпорацій вже збільшили ціни. Збільшення цін становить коло 3 дол. за одну тону, що виносить трохи більше, як два відсотки теперішньої ціни.

Федеральна Торговельна Комісія веде переслухання в справі подорожчання харчів

Ню Йорк. — Секретар рільництва Орвілл Л. Фрімен повідомив, що він просив Федеральну Торговельну Комісію, щоб перевела слідство в справі несподіваного подорожчання харчів, головно хліба і молока. Фрімен зізнавав в Ню Йорку перед міською комісією, яка досліджує справу подорожчання молока і хліба. Також і Сенатська Рільнича Комісія турбується справою подорожчання харчів. Федеральна Торговельна Комісія у Вашинґтоні повідомила, що переслухання в справі харчів почнеться негайно. Комісар харчів в Ню Йорку Семюел Кірінґ одночасно пертрактував із представниками фірм, які розвозять харчі, щоб вони відкликали більші ціни на харчі, але ця конференція не мала успіху, бо гуртівники, які розвозять молоко, заявили, що вони не можуть відкликати збільшену ціну на молоко. В понеділок 1-го серпня молоко подорожчало в Ню Йрку на один цент від однієї літри і коштує тепер 28 центів, а в північній частині стейту Ню Джерзі — 26 центів за літру. Фармери виступають в обороні більших цін на молоко і хліб, бо без того, вони твердять, фермерське населення залишатиме фарми і втікатиме до міст.

Москва загострює обмеження для відвідувачів і туристів

Москва. — Між багатьма новими „указами", що їх затвердив Верховний Совєт СССР під час своєї дводенної сесії, яка закінчилася в середу 3 серпня ц. р., є також новий „указ" про правила подорожування закордонних відвідувачів і туристів в Совєтському Союзі. В указі встановлено суворі „міри покарання" за порушення існуючих в СССР розпорядків та рестрикцій, починаючи від грошової кари у висоті 50 рублів (55 долярів) аж до одного року ув'язнення в тюрмі чи у виправно - трудовому закладі. Стосуються постанови нового „указу" туристів, які прибувають до СССР, як також чужоземців — журналістів та бизнесменів — і бездержавних осіб, що живуть в цій комуністичній державі. Виключені від встановлених „мір покарання" особи з дипломатичного персоналу чужоземних держав, але в указі говориться, що і їх за порушення обов'язуючих постанов будуть викидати із території Совєтського Союзу. Чужоземці, які живуть у Москві, не можуть виїздити поза 25-кілометровий обсяг міста, але й навіть в цьому обширі є певні місцевості й околиці замкнені цілком для подорожування чужоземців. Для кожного виїзду поза 25 кілометрів із Москви чи в якусь заборонену зону треба окремого дозволу поліції. Без такого попереднього дзволу чужоземці не можуть купувати ні залізничних, ні летунських, ні автобусових квитків. Якщо вкінці чужоземець й одержить дозвіл поїхати в якусь дозволену зону, то він мусить їхати туди тільки призначеними йому дорогами, і за кожне навіть не раз мимовільне збочення з визначеної траси його чекає кара. Центральні поліційні органи повідомляють заздалегіть поліцію здовж даного шляху про всі подорожі чужоземців, подаючи водночас числа авт, що ними вони евентуально будуть їхати. Більшість совєтських міст замкнена для чужоземців, але й так же само замкнені для них деякі частини чи й околиці дозволених для відвідування міст таких, як Ленінград чи Київ.

Індія пропонує контролю над демілітаризованою зоною В'єтнаму

Ню Делі. — Прем'єр Індійської Республіки Індіра Ганді виявила велику турботу бомбардуванням демілітаризованої полоси у В'єтнамі. Ця полоса між Північним і Південним В'єтнамом є — на думку пані Ганді — останнім залишком Женевського договору про В'єтнам з 1954 року. Пані Ганді вважає, що вся контроля над цією полосою повинна перейти до Міжнародної Контрольної Комісії, що в її складі є представники Індії, Канади і Польщі. Американський уряд подав, що бомбардування цієї зони конечне, бо комуністи використовують її для підготови інвазії Південного В'єтнаму і пересилання зброї і війська. Пані Ганді побоюється, що продовження бомбардування демілітаризованої полоси потягне за собою поширення суходільних військових акцій в цій зоні. Американські літаки знову бомбардували Гайфонґ. Американські налети на Гайфонґ затримали всю доставу нафти до цього порту. Колись до Гайфонґу прибувало 95 відсотків всього нафтового карґо. Тепер нафтові кораблі оминають цей порт. Думають, що нафту перевозять тепер залізницями з території Китаю. В суходільних боях американці визволили дев'ять своїх вояків, які вдавали померших, лежачи між тілами побитих, і в той спосіб спаслись. Американська суходільна акція полягає на заманюванні ворога на бій. Для того мала американська залога залишається, щоб спровокувати комуністів до наступу. В акції цій залозі приходить з відсіччю заплянована поміч і технічною перевагою нищить ворога. В'єтнамські вояки вміють скоро наступати, але й ще скоріше відступати і треба такого підступу, щоб їх змусити до відкритого бою.

Звідомлення про 30 американців, які згинули в Ляосі

Вашинґтон. — Департамент оборони подав у своєму звідомлені, що 30 американських вояків загинуло в часі від 1 січня 1961 до 30 липня 1966 на території Ляосу. Це вперше в офіційному звідомленні подано про втрати американської армії в Ляосі. Давніше говорилось про втрати „у зв'язку з війною у В'єтнамі". ЗДА рідко говорить про свою діяльність на території чи теж над територією Ляосу. У тому ж звідомленні подано, що за поданий час понад п'ять років згинуло у В'єтнамі 4.569. американських вояків.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ПОВОРОТУ З МІСЯЦЯ

У зв'язку з підготовою подорожі на Місяць, що мала б відбутися ще перед 1970 роком, американські космічні технологи й конструктори обмірковують плян побудови такої кабіни, що могла б витримати горяч до 5,500 ступенів і що нею могла б вернутися тричленна залога космічного корабля „Аполльо" з Місяця на Землю. На фото: робітниці Авко Корпорації випробовують матеріял, з якого мала б бути збудована ця кабіна.

Тиждень Поневолених Націй мав імпозантний відгомін в Нюарку

Нюарк (М. Ч.) — Заходом УККА — Відділ Нюарк появилися у місцевій англомовній пресі статті про причини і значення Тижня Поневолених Націй. Газета „Нюарк Нюз" трьома наворотами поверталася до цієї теми 17, 18 і 19-го липня, присв'ячуючи Поневоленим Націям свою частинно редакційну статю в прихильному тоні. В якій підкреслювано справу боротьби за їхню свободу і тавровано московський імперіялізм, кажучи, що „імперіялізм стався всюди анахронізмом за винятком комуністичного світу".

День пізніше поміщено також обширну статю, в якій започатковано історію і розвиток ідеї Тижня Поневолених Націй в Америці, підчеркуючи неґативне по суті наставлення до неї державного департаменту і велику ролю проф. Лева Добрянського у переведенні проголошення тижня через Конґрес ЗДА.

Друга газета „Стар Леджер" присвятила Тижневі дві згадки, 16 і 18 липня, говорячи про совєтське поневолення народів і значення Тижня у цьому відношенні. У майже всіх українських церквах Нюарку відправлено молебні в наміренні поневолених, а зокрема українського народів. На муніцапальному будинкові поміщений був напис із пригадкою про ідею Тижня, який приготовано було заходами п. Т. Литвина, асистента нюаркського посадника.

Представник „Кронштадської Групи" відбув у Мюнхені зустрічі з членами УНРади і з представниками інших народів

Мюнхен. — Бюлетень Українського Інформаційного Бюра з 1 серпня ц. р. повідомляє:

„В кінці червня і на початку липня ц. р. в Мюнхені перебував представник російської політичної течії, відомої під назвою „Кронштатська Група" Ф. І. Голдвін, що постійно проживає у Канаді. Основоположником й ідеологом цієї групи був нині покійний Є. Петров-Скиталець, який на початку 60-их років виступив з рядом статтей в російській пресі в ЗДА на тему розв'язання національного питання в Совєтському Союзі. Ці статті викликали великий спротив серед реакційних груп російської еміґрації, що стоять на позиціях єдиної і неподільної Росії. Петров-Скиталець був також автором двох брошур: в англійській мові під назвою „Кронштатська Теза" і в російській мові п. н. „Національна проблема СССР". Серія його статтей друкувалася також в українській газеті „Українські Вісті" в Німеччині.

Позиції „Кронштатської Групи" можна звести до двох основних тез. В площині соціяльно - політичній вона змагає до „усунення однопартійности на базі свобідних рад силами самих совєтських людей і без участи чужинецьких багнетів". Пропонуючи певну соціяльно - економічну і політичну програму на майбутнє, група підкреслює, що цю програму вони вважають найкращою для російського народу; щодо неросійських народів Совєтського Союзу, то кожний з них має випрацювати таку програму, яка йому найбільше підходить з уваги на його окремі національні особливості.

Щодо національної проблеми в СССР, то „Кронштатська Група" стоїть за право кожного народу на здійснення повної національної незалежности і дер-

(Закінчення на стор. 4-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДЗНАЧЕННЯ КАНАДІЙСЬКОЇ ТЕРЕБОВЛІ

Давфин, Канада. — У зв'язку з українським національним фестивалем у Давфині 31 липня відбулося відкриття Хреста свободи в місцевості Теребовля, який буде пригадувати, що там у 1897 р. був виставлений під опікою і дорадою першого українського священика в Канаді о. Нестора Дмитрова перший Хрест свободи в Канаді. Цим Хрестом свободи Давфинщина вшанувала 75-ліття українського поселення в Канаді. З нагоди цієї події Українська вільна академія наук перевидала нукову розвідку д-р Михайла Марунчака „Канадійська Теребовля", що появилася була тому два роки у видавництві „Загальної бібліотеки УКТ". В цій розвідці автор уточнив місце першої української Служби Божої в Канаді та місце, де був виставлений Хрест свободи.

Нове видання має мистецьку окладинку, що символізує 75-ліття українського поселення в Канаді.

ДЖЕК ПЕЛЕНС-ПАЛАГНЮК МАВ АВТОВИЙ ВИПАДОК

Голлівуд. — На перехресті вулиць в Голлівуді — як подає „Ню Йорк Таймс" закордонного походження седан, що його шоферував відомий фільмовий актор Джек Пеленс - Палагнюк, зударився з іншою автомашиною. Нічого не подано, чи наш славний актор потерпів яке пошкодження.

У Тант плянує збудування осідку Об'єднаних Націй у Женеві

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Генеральний секретар ОН У Тант випрацював плян побудови нової репрезентативної резиденції Об'єднаних Націй у Женеві, Швайцарія, в якій мали б відбуватися у майбутньому сесії Генеральної Асамблеї ОН. Реалізація цього пляну мала б початися після затвердження його Генеральною Асамблеєю, що почнеться в Ню Йорку 20 вересня ц.р. Побудова нової резиденції мала б коштувати 12.5 мільйонів долярів. Вона мала б стояти поруч колишнього будинку Ліґи Націй, що в ньому знаходяться тепер різні установи ОН і що його збудовано тридцять років тому, коштом п'ять мільйонів долярів, які асиґнував Джан Д. Рокефеллер, юн. Праці над збудуванням нової резиденції мали б початися вже з 1967 роком і новий будинок був би закінчений в 1970 році. Плян свій мотивує У Тант конечністю поширення приміщень для відбування сесій і засідань Генеральної Асамблеї й інших установ ОН. Колись таких засідань відбувалося 2 735 на рік, сьогодні кількість їх досягла 4 223. Проти того, щоб сесії Генеральної Асамблеї відбувалися в Женеві, було багато упереджень, подиктованих головно острахом, щоб існування ОН не закінчилося так безславно, як діяльність колишньої Ліґи Націй.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Голос народу – голос Бога

Суть демократичної системи не в її назві, але в її дії. Відомо ж, що також і большевики називають свою систему „найдемократичнішою“, але на ділі вона є найяскравішим запереченням тієї демократії, яку так клясично з'ясував Абрагам Лінкольн своїм твердженням про „владу народу, через нарід і для народу“. В такій справжній демократії найбільш рішальним є голос народу, що його вже старинні називали „голосом Бога“. Сказане відноситься не тільки до державних систем, але й до кожної клітини суспільно-громадського життя.

Пригадуємо цю справу в зв'язку з недалеким уже IX Конгресом Американських Українців, що має відбутися в Ню Йорку в готелі Гілтона в днях 7 - 9 жовтня цього року. З досвіду знаємо, що такі конгреси мають куди більший успіх і куди кращий результат, якщо нарід має нагоду сказати своє слово обдумано і без поспіху вже перед цим великим зібранням, що триває аж надто коротко, має аж надто багато справ до полагодження, і тому мусить поспішати.

Тим часом у нашій суспільності існує багато актуальних справ і проблем, виникають різні нові думки і погляди щодо самої структури Українського Конгресового Комітету, з якими варто познайомитись, які варто публічно обміркувати, щоб прийти до певних висновків. В Конгресі візьмуть участь уповноважені делегати наших організацій і тепер уже також репрезентація платників Національного Датку, але є між нами й багато відповідальних та активних громадян, які з таких чи інших причин не зможуть взяти участи в Конгресі. Їх голос і їх думка в багатьох справах можуть у значній мірі допомогти в рішеннях Конгресу.

З цих і подібних міркувань „Свобода“ впродовж тих двох місяців, які ще відділяють нас від конгресу, радо віддаватиме свої сторінки для власне того голосу народу, що є голосом Бога. Вже в цьому числі читачі знайдуть дискусійну статтю на тему УКК. „Свобода“ друкуватиме всі голоси, навіть взаємосуперечні, але з деякими необхідними передумовами, що ними керується кожна відповідальна редакція.

Поперше, ці голоси повинні мати пристойну форму і не сміють нікого ображати. Очевидно, що за образу не можна вважати навіть найбільш критичного голосу, якщо він базується на правді і на фактах. Також критика поодиноких осіб може відноситися тільки до їхньої публічної діяльности, а не до них самих, як індивідуальностей, не до їхніх особистих справ і не до їх особистих переконань, партійної приналежности та віровизнання. Немає ніяких застережень щодо критики системи й активности УККА, якщо така критика базована на фактах і не є злонамірено.

Подруге, бажаючи віддати місце якнайбільшій кількості голосів і зважаючи на обмежений об'єм газети, треба, щоб ці „голоси народу“ були якнайбільш речевими і обмежувалися щонайбільше двома - трьома сторінками машинопису. Ніколи і не тільки в найдовшій статті, але навіть у книжці не можна вичерпати всіх проблем. У газетних голосах найкраще, найпрактичніше та найкорисніше зосереджувати увагу на одній - двох із тих проблем, що їх автор вважає за найважливіші і найсуттєвіші для добра установи і громади. Очевидно, що, друкуючи „голоси народу“, обов'язком редакції завжди буде перевірити, чи автори цих голосів є активними громадянами, чи їхні імена є між платниками Національного Датку. В кожному бо суспільстві тільки ті громадяни мають голос, які виконують свої обов'язки супроти суспільства.

За два місяці збереться наш парлямент, щоб перевірити теперішній стан нашої громади, визначити шлях і напрямні її дальшого росту та розвитку. Докладімо всіх зусиль, щоб його рішення були рішеннями народу, через нарід і для народу. Наші голоси вже тепер на сторінках „Свободи“ й опісля на самому конґресі повинні до цього рішально причинитися.

„ПРЕЗИДЕНТ — СОНЦЕ“ В НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — Цими словами назвав генерала де Голля фон Газе, державний секретар і речник уряду Німецької Федеративної Республіки 21-го липня, коли французький президент прилетів на відвідини до Німеччини. Літо цього року в Західній Европі вдалося напрочуд мокре й холодне. Але в день приїзду де Голля до Німеччини в Бонні засяло сонце, і це дало нагоду німецькому службовцеві пригадати, що французького короля Люї XIV (1641 - 1715) називали підлесники „Король-Сонце“.

Назустріч де Голлеві вийшли міністри, на чолі з прем'єром Ергардом, і столиця Німецької Федеративної Республіки була удекорована для урочистого прийняття дорогого гостя.

Зустріч де Голля і розмови з ним, після його 12-денної подорожі по СССР, створили нову атмосферу у німецько - французьких взаєминах. Адже ж де Голль, бувши в Бонні, ствердив, що Франція хоче й надалі бути в тісній співпраці з Німеччиною, хоч французьке військо не підлягає вже спільній команді НАТО. Окрім того, де Голль заявив, що з переговорах з урядом СССР у Москві він відкинув пропозицію Кремлю про визнання совєтської зони Німеччини, званої „Німецькою Демократичною Республікою“.

Як один з позитивів візити де Голля в Бонні, німці визнають його згоду залишити французькі дивізії на території Західньої Німеччини, хоч їх перебування там ще юридично не оформлене.

Що привело французів і німців до зближення в даний момент? Можна здогадуватись, що візита де Голля в СССР розвіяла ілюзії генерала, що йому вдасться переконати московських володарів змінити їх тверду лінію супроти Німеччини і Західньої Европи взагалі. Хоч де Голль „списав з рахунку“ В'єтнам і радить, щоб американці залишили ту країну напризволяще, у Москві це не викликало інтересу. Кремль тримає цупко в Европі все, що вдалося йому захопити силою і дипломатичною криводушністю.

З другого боку, уряд Західньої Німеччини має острах перед натиском зі Сходу, якщо Лондон і Вашинґтон зменшать або й зовсім стягнуть свої військові сили з німецької території, бо боннський уряд відмовляється платити за їх утримання.

Де Голль не ставить ніяких фінансових вимог за перебування французьких збройних сил у Німеччині і дає словесну запоруку, що Франція, в разі воєнної небезпеки, прийде Західній Німеччині на допомогу.

Можна думати, що й успішне закінчення нарад міністрів шістьох держав Европейського Спільного Ринку в Брюсселі мало благословення від де Голля: раніше французькі представники вперто боронили кожну позицію на користь своєї країни. Тепер Франція прийняла умову, яка приведе до підвищення цін на сільськогосподарські продукти в цій країні, що може викликати невдоволення французької міської людности.

Однак, де Голль готовий іти на компроміси. Він надіється згодою із Західньою Німеччиною здобути перевагу в політиці шістьох країн Західньої Европи. Французький президент навіть погодився на розширення прав Комісії Спільного Ринку, що дає їй деякі наднаціональні компетенції в господарстві шістьох держав.

Цю зміну в політиці де Голля в Німеччині оцінюють із задоволенням.

П. А.

Д-р В. Комаринський

ПЛАТНИКИ УНФОНДУ І КОНҐРЕС УККА

(Дискусійне)

Коли переглянемо фінансові звіти УККА, можемо переконатися, що прибутки УККА — якщо поминути передплати тощо — складаються приблизно з 85% з датків фізичних платників УНФонду, а тільки з коло 15% датків і вкладок організацій.

Згідно зі статутом, УККА є організацією організацій, і тільки організації мали аж до попереднього конґресу право брати участь в Конґресі через своїх представників.

Не диво отже, що фізичні платники не були вдоволені таким станом справи і вже коло 15 років домагалися зміни статуту та признання їм права участи в Конґресі через уповноважених заступників сталих платників УНФонду.

Під тиском тих домагань, Конґрес УККА 14-го жовтня 1962 зробив „на скору руку“ певну зміну в користь платників. На жаль, ця зміна статуту допускає участь платників УНФонду на Конґресі в дуже обмеженій мірі. Згідно з тою зміною, сталі платники УНФонду (під сталими розуміються ті платники, що принайменше три останні роки платять датки до УНФонду в приписаній Радою Директорів висоті, вибирають на зборах, скликаних місцевим відділом УККА своїх делеґатів. Якщо на тих зборах є присутніх 25 до 100 платників, вони мають право вибрати одного делеґата, якщо присутніх є понад 100 платників, двох делеґатів.

Такою зміною платники не є вдоволені, і вони далі наполегливо домагаються повної зміни статуту та признання їм належного заступництва не тільки на Конґресі, але і в керівних органах УККА (Екзекутиві та Політичній Раді). Вони вказують на те, що при даному стані справи вони є кривдяче маййоризованими організаціями.

Їхні закиди вповні слушні. Коли на зборах, скликаних місцевим відділом УККА, зійдеться 150 платників УНФонду, вони можуть, згідно зі статутом, обрати двох делеґатів, а якась організація, наприклад відділ котрогось братського союзу, що має 250 членів, а серед них тільки двох сталих платників УНФонду, може вислати теж двох делеґатів. Вони вказують теж на те, що саме їхні датки на УНФонд становлять 85% фінансової бази діяльности УККА.

Поширення прав сталих платників було б незвичайно корисним для самого УККА, бо воно тісніше зв'яже їх з УККА, коли дасть їм змогу своїми делеґатами брати активну участь в Конґресі та керівних органах УККА. Викликане так зацікавлення збільшить теж і кількість платників і тим причиниться до поправлення фінансових спроможностей УККА. Збільшення прибутків УККА уможливить йому поширити його працю.

Статутова комісія УККА почала працю над зміною чи доповненням доволі застарілого статуту УККА. Я предложив тій комісії проєкт розв'язання питання заступництва сталих платників на конґресі УККА. На мою думку, статут повинен мати таку постанову:

„Фізичні члени (сталі платники УНФонду) можуть бути заступлені на Конґресі своїми делеґатами. Такими делеґатами вважаються сталі платники УНФонду, що викажуться уповноваженням щонайменше 20 сталих платників УНФонду (включно з самим делеґатом) заступати їх на даному Конґресі.

Канцелярія УККА розішле негайно по закінченні фінансового року, що попереджає рік, в якому відбудеться конґрес, фізичним членам, що є сталими платниками УНФонду, посвідки, що вони є сталими платниками. На тих посвідках буде теж поміщений формуляр уповноваження“.

Гадаю, що така розв'язка заступництва сталих платників на Конґресі є практична, справедлива та демократична.

Практичною є вона тому, що робить зайвим скликування зборів для вибору делеґатів, виключає всякі спори та протести відносно скликання та переведення тих зборів, усталювання чи голосуючі є сталими платниками, чи мешкають на терені дотичного відділу тощо.

Справедливою є вона тим, що дає всім платникам можливість брати участь в Конґресі через своїх делеґатів без огляду на те, чи вони живуть в великих скупченнях чи в малих, або навіть в місцевостях, де нема інших українців чи організованого українського життя.

Демократичною є та розв'язка тому, що дає сталим платникам змогу іменувати своїм делеґатом людину, якій вона довіряє, без огляду на те, чи вона живе в тій самій місцевості чи на другому побережжі американського континенту. Вона задовольняє теж вимогу пропорційного заступництва. Згідно з теперішнім текстом статуту є можливе, що коли на зборах для вибору делеґатів за одного кандидата голосувало 46 платників, а за другого 45, вибраний є перший, а 45 платників не будуть на Конґресі ніким заступлені.

Така система вибору делеґатів пов'яже УККА і платників з різних закутин ЗДА, як Монтана, Ореґон чи Ню Мехіко, бо й вони матимуть змогу взяти участь в Конґресі своїм делеґатом з Ню Йорку, Філядельфії чи Вашинґтону, до якого мають довір'я і тому вислали йому свою повновласть.

Навіть наші „партії“ не можуть нарікати, бо це дасть їм змогу подбати, щоб їхні симпатики чи члени були заступлені особами, що репрезентують їхні погляди.

Зазначую, що Статутова комісія УККА ще не розглядала тої моєї пропозиції.

Не думаю, що поінформування загалу про мій проєкт є виявом нельояльности супроти Статутової Комісії. Прихильний чи неприхильний відгук платників повинен стати цінним матеріялом, яким мала б Статутова комісія користуватися в своїх нарадах і рішеннях. Дослід публічної опінії є сьогодні прийнятим засобом прослідження поглядів і бажань виборців, над якими законодавці не переходять байдуже до денного порядку.

Микола Ю. Богатюк
Університет Вірджінії

АВТОМОБІЛЬНА ПРОМИСЛОВІСТЬ СССР І ЗАХІДНЯ ТЕХНОЛОГІЯ

II

Автомобілі, що їх вважають робітники ЗДА та багатьох інших некомуністичних промислових країн за конечність, а не за предмет розкоші, залишаються й надалі мрією громадян „робітничого раю.“ У 1965 р. в СССР припадало лише 4 автомобілі на 1000 осіб, тоді як в Італії ця цифра була 92, у Франції - 176, а в ЗДА - 374. Тому навіть при найсприятливіших умовах в 1970 р. в СССР ця цифра напевно не переступить 10.

З 201,000 особових автомобілів, збудованих минулого року в СССР, лише незначна частина дісталась приватним особам. Біля 120,000 автомобілів впродовж декількох років купили приватні особи, проте їм приходиться чекати на доставу дуже довго. Щоб знеохотити зацікавлених у купівлі автомобілів, їх ціни недавно підвищено на 25 - 30%.

Популярний модель „Волга“, величини „Форд - Фалкона“ і майже точний прототип „Меркурі“ з 1954 р., коштує 5,602 рублі, або за совєтським офіційним обмінним курсом біля 6,220 дол., тобто принаймі 6 років повної заробітної платні совєтського промислового робітника. Чужинці з твердою валютою багато щасливіші, бо в Англії „Волга“ коштує тільки 2,500 дол., з чого майже половина йде на покриття коштів перевозу, гуртову націнку та британські податки й митні оплати. Багато дешевшими, хоч дуже невигідними й непевними є „Москвіч“ та „Запорожець“, продуковані за моделем Фіята.

Навіть при збільшеному виробництві автомобілів дуже малий відсоток совєтських громадян зможе придбати собі власний автомобіль; як і в минулому, в першу чергу ітимуть вони для високих комуністичних чиновників, для міського транспорту, як таксівки, і для військових цілей.

Протягом десятьох місяців в Італії й СССР велися таємні переговори між О. Тарасовим, совєтським міністром автомобільної промисловости, і представниками автомобільних концернів Італії та Франції, Фіята і Рено, в справі договору для спорудження гігантських автомобільних фабрик в СССР. Внаслідок тих переговорів договір укладено з фірмою Фіят. Нові фабрики випускатимуть автомобілі, придатні для арктичного клімату, совєтських поганих шляхів та величезних віддалей, з вікном меншим, ніж звичайне, та з відносно великим мотором і передачею, вміщеними в одному кінці автомашини.

Ще в червні 1965 р. в Москві Вітторіо Валлета, президент фірми Фіят підписав з СССР договір про співпрацю 23-го квітня ц.р. А. Громико, міністер закордонних справ СССР, та Амінторе Фанфані, міністер закордонних справ Італії, підписали в Римі договір про обмін спеціялістами та тісну співпрацю в ділянці промислового досвіду. 4-го травня ц.р. представники СССР та автомобільного концерну Фіят уклали згаданий вище договір про будову автомобільних фабрик, спроможних виробляти 2,000 авт денно, що в промислових колах вважається найбільшим замовленням, будь - коли укладеним Москвою з чужоземними приватними фірмами.

Беручи до уваги надзвичайну скомплікованість цього проєкту, а також минулий досвід у ділянці чужоземної допомоги при будові промислових споруд, можна з певністю твердити, що для своєї реалізації він вимагатиме багато більше часу, ніж це передбачено. Поки прийде до самої конструкції, детальне плянування забере багато місяців. Знавці автомобільної справи та совєтських відносин вважають, що навіть при пильній та успішній роботі лише в 1970 р. перший автомобіль зможе залишити монтажну лінію. Інші знавці, більш оптимістично наставлені, вважають, що при повній відсутності конструкційних перепон та при найсприятливіших умовах в 1970 р. продукція авт може досягти цифри 350,000.

Колись і Сталін і його учень Хрущов виявили відразу на саму думку про те, що СССР мав би вступити в добу автомобіля. Вони вперто вважали автомобіль предметом розкоші, негідної будівників комунізму, а сама ідея приватної власности на автомобіль була для них загрозливим вторгненням капіталістичних звичаїв у соціялістичне суспільство. Протиставлячись настирливим домаганням інакодумців з комуністичної верхівки, Хрущов вказував на спричинювані надмірною кількістю авт затримки вуличного руху і радив совєтським громадянам ширше користуватись таксівками і трамваями. Однак, видається, що цей мур транспортного аскетизму вже ламається, а майбутнє покаже, чи приватний автомобіль насправді є суспільним лихом.

Договір з Фіятом передбачає також широке виробництво автомобільних запасових частин, — ділянка, яка знаходиться в СССР у катастрофічнім стані.

(Закінчення буде)

З НАШИХ БУДНІВ

ПРЕКРАСНА АМЕРИКА

Схвильовано, з сльозами в очах, я слідкував за телевізійною передачею з Вашингтону, на котрій наш достойний Президент дуже похвально висловився про спасенну акцію, що нею керує перша в цій країні господина, п-ні Джансон, — акцію причепурювання Америки. Або, іншими словами, п-ні Джансон „робить Америку бютіфул“, і за це мусить бути їй вдячний ввесь американський народ, включаючи колишніх і майбутніх діпістів.

Правда, широкі простори нашої країни славляться своєю неповторною, природною красою, і їх, звичайно, прикрашувати не треба, проте, тут і там попадаються терени, де така акція крайньо необхідна. Ви, мабуть, здогадуєтесь, що я маю на думці долину міста Ню Йорку, або нашу „малу Україну“, як говориться в Шикаго. Не знаю, тобто не маю точних інформацій, як далеко і в котрому напрямку посунулась акція комісії, що її очолює п-ні Джансон, в кожному випадку нюйоркського давнтавну вона, ця акція, покищо аж ніяк не заторкнула.

От, прийшло мені на гадку, чи не варто б нам збирати підписи під спеціяльну петицію до ясної столиці, щоб причепурювання Америки почали, скажемо, від 7-ої чи 8-ої вулиць і Другої евеню?.. З тим, щоб згадані вулиці відповідно прихарити, зробити їх приємними не тільки для ока, але й для носа, значить, частіше скроплювати їх якимись пахнилами, одеколонами чи що.

Бо то справді складна проблема, коли ти виберешся на долину міста з доброю знайомою, що приїхала сюди у відвідини з так званих „відзисканих земель“, і хочеш показати їй наші тутешні надбання, як клюб „Лиса Микити“, ресторан „Орхідея“, заведення Петра Яреми тощо. Ідеш, ото, з доброю знайомою, і лице тобі лупається від сорому, що мусиш обережно ступати, як той циркусник по лині, щоб не пристолочити когось ногою... І зразу мусиш починати роз'яснювальну роботу, тобто переконувати добру знайому з Вроцлава, що лежачий впоперек хідника, неестетично розкристаний дядя, це не жертва капіталістичного визиску, а невід'ємний датель місцевого ляндшафту, — просто такий п'яничка, або по-тутешньому „бом“.

Я дуже добре розумію, чому в останньому часі діяльність комісії п-ні Джансон працювала сповільненими темпами, не розгорталася на всю ширінь. Відома річ — декілька тижнів перша в цій країні родина була тотально заклопотана підготовою весілля своєї молодшої доні, Лусі. Ось скільки мороки виникло з самою шлюбною суконкою й намітко, — куди більше, як з війною у В'єтнамі! Ну, а де музики, коровай, дружки-дружби, а де посадити таку масу-масенну гостей?.. Тому я не беру собі того дуже до серця, що за всіми тими турбаціями Білий Дім не доручив мені досі запрошення на шлюбну церемонію... Та й ледве чи я мав би змогу скористати з цього запрошення, коли тут у нас, у Ню Йорку, відбувається 6-го серпня ц.р. така надзвичайна оказія, як вінчання старшої доні головного секретаря УНСоюзу, д-ра Ярослава Падоха.

Ікер

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(47)

Бориславський парох не може здобути симпатій читача, хоч він і погодився взяти до себе п'яницю Василя Півторака, щоб його відзвичаїти від горілки. Однак, Ю. Кобилецький невірно пише, що „піп діє заодно з промисловцями, лицемірно називаючи умерлого під церквою Півторака „наверненим грішником“ (ст. 53). Щоб показати, як здорово брехнув Ю. Кобилецький, наведемо це місце з оповідання:

„Перед самими царськими дверми, на помості лежав його батько [Василь Півторак] в брудній сорочці, заваляній куртаці, нечесаний, нужденний; лежав лицем до землі, з розставленими на обидва боки руками...

„Лежить Василь Півторак і не ворушиться. Холодний поміст, бачиться йому, дихає під ним, підноситься й опадає, як груди велета. Холодний поміст, бачиться йому, висисає з його тіла нестерпну паль, лагодить своїм холодом гарячку, тамує дихавичний кашель, — йому легше, дедалі — все легше“ (IV, А, 188).

Василь лежав не „під церквою“, як пише Кобилецький. Священик „не називає лицемірно“ вмерлого „наверненим грішником“, бо Василь, живучи в священика, твердив, що він видужує, і що йому в сні з'явилася Матінка Божа. Василь вірить, що „через її молитви підвів його Господь.. Вона, братчики, оповідає Василь людям, бувши ще під церквою, — притулила мені руку до грудей, і мені мов би хто жорновий камінь зняв, так відразу легко стало. „А що, ліпше тобі?“ — питає мене. — „Та ліпше“, кажу. „А бач, не треба грішити“; Пан Біг за гріхи ще тяжче буде карати. Иди ж, небоже, й три неділі лежи „крижом“ перед царськими дверми, потім висповідайся, то всі тобі гріхи будуть прощені“ (там же, ст. 187).

І Василь лежав хрестом у церкві, а священик правив Службу Божу на його інтенцію і після Євангелії виголосив проповідь про „наверненого грішника“, бо ні люди, ні сам священик не знали, що Василеві не стало легше — гарячкував і все в гарячці оповідав.

Франко виразно описав Василеву смерть, якому спочатку „здавалося, що тіло тяжіло на нім, мов камінь, давило й в'язало його, мов залізні пута, довго, відколи затямить“. І так він помер, і коли люди хотіли його піднести по Службі Божій, — „підняли з помосту бездушне, холодне вже й задеревіле тіло „наверненого грішника“ (там же, ст. 190). А в „Історії української літератури“ пишеться, що „піп перед усією громадою лицемірно називає Півторака „наверненим грішником“. Але парох Борислава заслужив собі на епітет „зажерливого“, бо дійсно він таким був, коли годився за ціну похорону Василевого сина.

∴

І. Франко, як ми бачили вище, в 1875, 1876 та 1877 роках здобув собі вже поважне ім'я, і то не тільки між студентами. Він відомий був як поет, автор повісти „Петрії й Довбущуки“, шістьох оповідань, в тому числі трьох із бориславського циклу, та численних критичних статтей в студентському журналі „Друг“, якого він був співредактором. Він мав повну надію, що одружиться з дівчиною, яка б і його любила і яка б мала ті самі зацікавлення, що й сам він.

Навесні 1877-го року Франко писав у листі до Ольги Рошкевич:

„...Тямиш, вечорами нам не хотілося розставати! Щасливі хвилини, глибоко ви врилися в мому серці, — і не раз аж сумно мені стане, коли навернеться гадка: ні, це надто хорошо для мене! Хто-зна, чи в свойому житті я дійду коли таких других вечорів!.. Мені тепер приходить на гадку, що я сказав до Тебе: при щирій любові щастя повинно рости, а не зменшуватися! Нічого тужити за минулим! Ми молоді, світ ще усміхається, — жити хорошо, любити!..“ (І. Книш, цитована праця, ст. 14).

Та вже в цьому самому листі Франко, немов прочуваючи своє недалеке нещастя, так писав до любої дівчини:

„...Нас усіх гостро слідять і хочуть як мож скомпромітувати. Не досить того, що нас тут окружили шпигунами, але навіть раз-у-раз шлють письма до російської амбасади у Відні (до Новикова), де описують кожного як соціяліста й чорт знає що, — а це в тій цілі, щоб скоро котрий із нас появиться в Росії, сейчас із ним туди, де козам роги простують. Ми тут заперестали всякої переписки з заграницею, що й до нас не доходить нічого, зрештою знаємо напевно, що всі письма й посилки до нас і від нас на границі розпечатуються“ (там же, ст. 14-15).

Франко навіть радив своїй дівчині „подумати про якенебудь зайняття“, що дало б їй економічну незалежність. Вона могла б це легко зробити, бо знала французьку й німецьку мови і під впливом Франка поширювала свою освіту. Її брат Ярослав привозив їй книжки від Франка. Вона вмістила свій переклад у календарі „Дністрянка“ (1876). Здавалося, що вже недовгий час ділить 21-річного Івана і 19-річну Ольгу від одруження та спільного життя й спільної праці для добра українського народу. Та не так сталося...

Бруклин, Н. Й.

АКАДЕМІЯ НА ПОШАНУ ІВ. ФРАНКА

Український Центральний Комітет, Відділ УККА, влаштував 12 червня 1966 року Академію для вшанування 50-річчя з дня смерти та 110-річчя з дня народження Івана Франка в великій залі Українського Народного Дому.

Академію відкрив п. Петро Матчак — голова місцевого УККА і представив головного доповідача проф. Павла Савчука з Джерзі Сіті, Н. Дж.

Проф. Савчук доповідав доброю літературною мовою і зразу прикував увагу слухачів. Він образно й захоплююче розповідав про визвольно - революційні проблеми в Галичині останньої чверти XIX і XX стол. і про участь у них Ів. Франка, борця за українські інтереси. Серед суспільно - політичних діячів слов'янства, — ствердив промовець, — Ів. Франко займає одне з почесних місць. Його значення в розвитку національно - визвольної ідеї на Україні величезне. Він був тим другим, після Шевченка, ідеологом державно - політичної визвольної традиції, став співцем визвольних прагнень українського народу, вірив у свій народ, служив йому віддано, хотів бачити його вільним господарем у власній незалежній соборній Українській Державі. Авдиторія довго оплескувала його промову.

Після доповіді відбулася мистецька частина, що складалася з п'єси і деклямацій віршів Франка. Кожну дію п'єси і деклямацію авдиторія щиро оплескувала. Всі точки виконано на належному мистецькому рівні. Виконавцями були члени СУМА. Підготовив і керував мистецькою частиною п. Петро Матчак, якому належиться подяка і признання.

Свято закінчено співом гимну „Не пора ..."

Д. В.

Янґставн, Огайо

СВЯТО ГЕРОЇВ

Заходом Осередку СУМА вшановано наших героїв святочною академією 5-го червня. Відправлено панахиду по героях; о год. 5-ій по полудні почалась святочна академія, яку відкрив голова Осередку СУМА В. Гевко. Дівочий хор при Осередку СУМА відспівав американський гимн. Голова Осередку СУМА згадав про значення свята, яке всі повинні згадувати і молитись за тих, котрі віддали що найдорожче їм було, а це життя своє за волю і свободу своєї Батьківщини. Голова Осередку передав дальше провадження програми булавному Юнацтва СУМА Мих. Терлецькому, який уміло нею керував.

Мішаний хор Осередку „Верховина" під проводом П. Весоловського, тільки появився на сцену, а вже був нагороджений оплесками, хор відспівав дві повстанські пісні, „Волинь" та „Повіяв вітер степовий". На тлі хору молода юначка СУМА Марійка Панкевич з чуттям віддеклямувала вірш „Степанові Бандері". Реферат виголосив д-р Роман Стахура, і в його короткому змісті охоплено було всі змагання та боротьбу українського народу за самостійність. Хор „Верховина" відспівав дві повстанські пісні, „Пісня сотні Шума", та „Там за горою за крем'яною". На тлі хору юнак Мирон Ліщак гарно віддеклямував вірш „Українські Герої", юначка СУМА Ксеня Луць з чуттям віддеклямувала „Салют героям". Належиться згадати, що ці діти тут народжені, але добре українською мовою сво завдання виконали. Юначка СУМА Євгенія Гаврилюк гарно виконала на акордеоні дві точки.

Всі виконавці, хор і декляматори були нагороджені оплесками. Належиться згадати, що хор „Верховина" складається 75% з юнацтва. Юнаки дбайливо приходять на проби та зі своєю управою, яка складається з молодих, стараються про розвій і побільшення хору, який обслуговує всі національні свята на цьому терені.

Свято закінчено відспіванням українського національного гимну, а учасники з піднесеним духом розійшлися додому.

Д. Затварницький

МАНІФЕСТАЦІЯ БІЛЯ СТАТУЇ СВОБОДИ

(Тиждень Поневолених Народів — 1966)

24-го липня організація Американці за Визволення Поневолених Націй, членом якої є Спілка Визволення України, на закінчення Тижня Поневолених Народів, влаштувала політичну маніфестацію на острові Статуї Свободи під Ню Йорком.

Маніфестацію попередила Служба Божа в намірені поневолених комуністичним імперіялізмом народів в Катедрі Святої Тройці (Епископалів) при вулицях Бродвей і Волстріт в долішньому Ню Йорку, що її в супроводі кількох священиків відслужив Преподобний Джон О. Петтерсон — ректор Школи Святого Степана в Римі.

До Катедри о год. 11-ій ввійшли з прапорами представники : білорусів, словаків, альбанців, хорватів, північних кавказців, кубанських козаків, азербайджанців, українців, вірмен, кубинців, грузинів та представники американських політичних і релігійних організацій.

Під час Служби Божої Преподобний Джон О. Петтерсон виголосив промову повну сподівань, що настане день, коли всі поневолені комунізмом народи здобудуть свободу й державну незалежність. Після його промови о. Каннон Бернард С. Нюмен прочитав список поневолених народів, разом 32-ох, що їм патронує організація Американці за Визволення Поневолених Націй, і запросив представників національних груп до однієї з церковних заль на прийняття.

Понад сто присутніх знайомилися між собою, а потім по черзі були представлені п. А. Корном — президентом АВПН настоятелеві Катедри і його оточенню.

Після цього, при головному вході в Катедру, прапороносці національних груп та їх лідери, разом з духовенством Святої Тройці були фотографовані кореспондентами нюйорської преси.

Фотосвітлина з словацькими й українськими прапороносцями була поміщена в щоденнику „Дейлі Нюз" за понеділок 25-го липня.

Від Катедри до причалу від якого курсують пароплави до Статуї Свободи, кілька бльоків. Тисячі туристів заповняють парк, очікуючи чергового рейсу. Вони з цікавістю приглядалися до колони на чолі з різнокольоровими прапорами, що очікувала переплаву. Тут розповсюджено тисячі летючок АВПН про політичні проблеми, пов'язані з Тижнем Поневолених Народів. Члени Спілки Визволення України роздавали свої летючки, скеровані проти московського колоніялізму в Україні.

О год. 2:30 по полудні прапороносці в супроводі національних груп вперше в історії острова ступили на його землю. Тиждень Поневолених Народів у 1966 році насправді знайшов вдале завершення під смолоскипом, що його високо тримає в руці Статуя Свободи, як символ волі для всіх.

Туристи зі всіх кінців світу з цікавістю, приглядалися тим, що прямували на площу, над якою на високій щоглі майорів зоряний американський прапор. Там перед транспарентом з написом „Американці За Визволення Поневолених Націй, Інк., Тиждень Поневолених Народів — 1966", був встановлений пульт з мікрофоном для промовців та розставлені стільці для Президії й гостей.

О год. 3-ій по полудні, згідно з програмою п. Альфред Корн оголосив відкриття маніфестації, та покликав ряд осіб до Президії. Між ними були: священики Ю. Сікорський і Кульчицький від Української Автокефальної Православної Церкви св. Тройці в Ню Йорку (Брум стріт); пастор Бовмен від Катедри св. Тройці (Епископалів); суддя Франсіс Джіяконо — керівник Прав Відділу Людини, уповноважений губернатора стейт Ню Йорк п. Н. Рокефеллера; полк. М. Відерспун — представник Воєнних Ветеранів, п. Рамкрішна С. Модак — президент Всеіндійської Федерації Національних Церков; п. І. Гладун — провідний член Спілки Визволення України з Канади; письменник Роберт Роземонд й інші.

Після молитви, що її перевів пастор Бовмен та сигналу фанфар, на площу вмаршували прапороносці. Під бій барабанів вони наблизились до пульту промовців, а потім розходилися праворуч і ліворуч. П'ятнадцять національних груп були репрезентовані своїми прапорами.

Відіграванням американського гимну відкрито офіційну частину маніфестації якою керували п. А. Корн і п-ні В. Калиник — секретар Екзекутиви АВПН.

Президент АВПН п. А. Корн привітав присутніх, прочитав список поневолених народів, що їм патронує АВПН та висловив переконання, що репрезентована ним організація спричиниться до кращого зрозуміння американським народом справи визволення поневолених комуністичним імперіялізмом народів, які незалежно від того, чи вони поневолені давно чи є сателітами Москви, мають право на свою власну державну незалежність.

Він прочитав привіт для Маніфестації від посадника м. Ню Йорку п. Ліндсея й покликав до слова суддю Франсіса Джіяконо, який прочитав спеціяльне послання губернатора Н. Рокефеллера, в якому він пише:

„Для мене це честь і привілей привітати всіх тут присутніх від імени цілого стейту Ню Йорк. Традиції волі великої американської нації кажуть нам рішуче підтримати справу осягнення свободи і незалежности для всіх народів у всьому світі".

Подібне привітання надіслав також губернатор стейту Ню Джерзі п. Гюз.

В програмі виступали з промовами інші члени Президії, які підкреслювали вагу поневолених народів в боротьбі з комуністичним імперіялізмом.

Представник СВУ з Канади п. І. Гладун сказав, що ця боротьба послаблюється тим, що цілий ряд держав своїм хлібом московських і інших комуністів. І, як приклад назвав Канаду.

Американський письменник п. Роберт Розeмонт, автор книги „Похід за свободу" після привіту для учасників маніфестації, під оплески присутніх, подарував один її примірник голові АВПН п. А. Корнові.

Потім відбулося благословення прапорів, що його довершив священик УАПЦ о. Ю. Сікорський в сослуженні з о. Кульчицьким і п. Олійником.

Похилені прапори, що їх тримали прапороносці зі старшого покоління були окроплені свяченою водою, а потім передані молоді. Військовий старшина М.Назаренко, голова Об'єднання Козаків Комбатантів, торкнув плече кожного молодого прапороносця шаблею. Цим лицарським звичаєм засвідчено продовження дальшої боротьби молодшого покоління за визволення своїх народів.

Маніфестацію закінчено складанням вінка у підніжжя Статуї Свободи. На його стрічках виднів напис „Американці за Визволення Поневолених Націй, борцям за свободу проти комуністичної тиранії".

Цього акту довершено походом учасників маніфестації від площі до статуї. Попереду колони йшли священики, за ними п. А. Корн і п-ні В. Калиник несли вінок, потім крокували прапороносці й представники національних груп. Загалом в маніфестації взяло участь коло п'ятсот осіб, а приглядалася їй багатолюдна маса туристів, що перебувала на острові.

Цілий перебіг маніфестації фотографували й фільмували десятки аматорів та кореспондент телевізійної станції ВАБС (АБС) з Ню Йорку. О год. 10.30 ночі, на каналі 7 цієї станції показано фраґменти з закінчення Тижня Поневолених Народів біля Статуї Свободи.

На запрошення СВУ маніфестацію фільмував п. Т. Кулинич, а фотографував п. Й. Старостяк.

О год. 6-ій по полудні президент АВПН п. А. Корн оголосив закінчення програми маніфестації, склавши подяку всім, що вшанували її своєю присутністю.

Слід підкреслити, що успіх згаданої маніфестації біля Статуї Свободи треба завдячувати активній і жертвенній праці членів Спілки Визволення України, які брали активну участь в її підготовці з рамени АВПН.

Інформація АВПН, Український Відділ

Ню Гейвен, Коннектикат

РІЧНИЙ ПОПИС УЧНІВ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ ПРОФ. СОФІЇ ПОПЕЛЬ

Над берегами Атлантійського океану, у східній частині ЗДА, заховавшись у зелень дерев, лежить місто Ню Гейвен. В ньому живе й діє рухлива українська громада з церквами обох віровизнань, громадськими та молодечими організаціями, що виконують корисну працю в ділянці виховання молодого покоління. Очевидно, найпочесніше й найважче працюють тут учителі. До цієї категорії людей належить проф. Софія Попель, що вже від 17-ти років веде в цьому місті школу гри на фортепіяні.

12-го червня наша громада мала нагоду насолоджуватися грою учнів цієї музичної школи, що рік-річно відбувається в залі української катол. церкви. Треба подивляти п. С. Попель, з якою дбайливістю та любов'ю вкладає вона знання гри на фортепіяні у молоденькі істоти, які зі своєї сторони в міру своїх спроможностей стараються віддячитись своїй учительці. Вони з довір'ям горнуться до неї і то не тільки діти українських батьків, але й інших національностей.

Для вчителів є найкраща нагорода, коли учні виконують їхні доручення, і старше громадянство цікавиться працею даної школи. На жаль мало громадян виявило зацікавлення тою дійсно вартісною імпрезою. Це тим більше незрозуміле тому, що весь дохід п. С. Попель завжди віддає на потреби церкви, а в цьому році вислала на Український Католицький Університет у Римі. За це належиться їй признання та подяка.

Участь у пописі взяло 18 дітей. Заповідала п-на Ліда Хома. Усім виконавцям програми, батькам й усім присутнім, а особливо п. С. Попель щире українське спасибі та побажання якнайкращих успіхів у праці на майбутнє.

Список виконавців: Ґіна Люба, Іванів Богдан, Іванів Володимир, Іванів Роман, Іскат Тамара, Козюпа Зуня, Кульчицька Адріяна, Мандич Мирон, Мандич Оксана, Снігурович Оля, Де Франко Антін, Де Франко Богдан, Де Франко Марко, Де Франко Марта, Фрайліх Майко, Фрайліх Франців, Черни Ева, Черни Марта.

У програмі виконано на 2, 4 і 8 рук композиції: Безкоровайного, Чайковського, Баєра, Ґайґера, Томпсона, Ліхнера, Бетговена, Весоловського, Райнголда, Офенбаха, Пуччіні, Вебера, Шопена, Мендельзона, Кеттерера, Ліста та інших.

Н. Н.

Ділимося сумною вісткою з цілою Родиною і всіми Зборівчанами, що 1-го серпня 1966 року відійшов у Вічність на українських землях

СЛ. П.

ВАСИЛЬ ВОВК

підстаршина 1-ої світової війни, залишивши в смутку: дружину Пелагію з роду Ксьондзик, сина Володимира з дружиною, сина Осипа з дружиною, доньку Ярославу з мужем і 7-ро внуків.

ПАНАХИДА ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПОКІЙНОГО

буде відправлена

27-го ВЕРЕСНЯ 1966 р. о год. 9:30 рано

в церкві св. МИХАЇЛА в ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

на яку запрошуємо всю Родину і Приятелів.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на могилу Високопреподобного

бл. п. о. Радника **ПЕТРА СМИКА**

складаємо 15.00 долярів на Український Католицький Університет у Римі.

Вельмишановній Родині, висловлюємо щирі співчуття.

Володимир НАЗАРЕВИЧ

Христя і Володимир БАРАНЕЦЬКІ

Замість квітів на могилу нашого Дорогого Кузина

бл. п. інж. **ТАРАСА КАЗАНІВСЬКОГО**

із Дітройту

на Український Католицький Університет у Римі

25.00 дол. зложили

Дарка і д-р Павло ПУНДІЙ із Дітьми

ФУНДАЦІЯ О. І Т. КОШИЦІВ

Звернення до українського громадянства

У вересні минає 22 роки з дня смерти великого українського музики й геніяльного диригента — проф. Олександра Кошиця. Він, один із культурних велетнів нашої доби, провів між нами у Вільному Світі кілька останніх років свого життя, зробив великий вклад в українську культуру і цим приніс нам велику честь. У Вінніпезі він помер (1944 р.) та спочиває на місцевому кладовищі.

Ще в 1950 році гурток поклонників Кошиця започаткував фундацію в його честь. Ціль — зібрати фонд принаймеше 10,000 дол. і з нього щороку виплачувати стипендію 500 дол. талановитим українцям, чи видавати твори українських музик, влаштовувати концерти, тощо.

Коли в березні ц. р. померла у Вінніпеґу дружина Кошиця — Тетяна, включено й її ім'я до назви живого пам'ятника — „Фундація О. і Т. Кошиців".

Оцим поручаємо Фундацію О. і Т. К. під розвагу всім українцям, які бажали б причинитися до будови цього тривалого пам'ятника, що має на цілі розвивати культурні потреби українства для грядучих поколінь. З кінцем травня б. р. на книжечці ч. 1875 (дата уродження О. Кошиця) находиться в „Карпатії" 1,429.06 дол. Зложилось на ту суму 39 осіб і дві громадські установи.

Жертви на Фундацію Ол. Т. К. слати на адресу:

За Управу Фундації О. і Т. К. проф. Яр. Рудницький, голова інж. В. Топольницький, секретар - скарбник

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Різне

Представник „Кронштадської Групи"...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

жавної суверенности. В майбутньому вони хотіли б бачити на території нинішнього Совєтського Союзу „Содружество" вповні незалежних держав окремих народів, однак виразно зазначають, що таке „Содружество" мало б бути побудоване на справді рівних і добровільних засадах і що кожний народ має право залишатися поза „Содружеством", в межах вповні самостійної держави, або входячи до якогось іншого міждержавного бльоку. Така розв'язка питання мала б бути забезпечена тим, що після повалення комуністичної диктатури в Совєтському Союзі, кожний народ перебирає повноту влади на своїй національній території, здійснюючи це через свої власні установчі збори. Лише установчі збори кожної незалежної держави, обрані демократичним способом, та їх національні уряди матимуть право встановлювати політичний, соціяльний й економічний устрій кожної окремої національної держави та вирішувати питання взаємовідносин з іншими народами та державами.

Ця програма кардинально відрізняється від програми інших російських політичних груп, які не визнають права не-російських народів СССР на національно - державну незалежність. Практично „Кронштатська Група" змірює до повалення комуністичної диктатури в Совєтському Союзі силами самих народів цього останнього та за допомогою еміграцій у вільному світі. В тій цілі члени „Кронштатської групи" шукають співпраці з еміграціями поневолених не - російських народів СССР на базі антикомунізму. Однак, вони приймають до уваги, що еміграції не - російських народів Совєтського Союзу провадять свою працю на базі самостійницьких позицій, прямуючи до відновлення своїх суверенних і демократичних держав.

Ф. Голдвін мав зустріч з представниками Виконавчого Органу УНРади й поодинокими членами УНРади, а також з представниками деяких інших не-російських народів СССР, об'єднаних в Лізі Визволення Народів СССР (т. зв. Паризький Бльок). Дальші контакти і форми можливої майбутньої співпраці будуть залежати від вияснення й устійнення ряду політичних і практичних моментів, які в першу чергу торкаються програми дії „Кронштатської Групи". Речники Виконавчого Органу УНРади ствердили під час розмов, що українці у вільному світі, а зокрема Українська Національна Рада і Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі, стоять на позиціях повної незалежности Украни і суверенности українського народу в його власній державі. На таких самих позиціях стоять і представники інших не-російських народів, що входять у Паризький Бльок".

Розшуки

РОЗШУКУЄ:

Ольгу і Михайла БОЙКО, які були в час війни на примусових роботах, в місті Агллен, коло Гат, Вестфалія. Михайло працював в копальні вугілля, а Оля в обувній фабриці „Штайнгофер". Вони виїхали до Канади до його брата, м. Онтаріо, в 1947-48 рр. Пошукує їх Шура Савченко. Хто знав би їх, прошу писати на адресу:
Lucy Kukla
Rd. 5, Box 65, Guilderland Rd.
Schenectady, N.Y. 12306